

Sisekaitseakadeemia teadustegevuse raamistik 2027–2029

1. Sissejuhatus

Sisekaitseakadeemia arengukava 2025–2035 üks kandev eesmärk näeb ette teaduse ja arenduse ökosüsteemi arendamise akadeemias. See tähendab teadus- ja arendustööks vajaliku keskkonna loomist ning teadus- ja arendustöö tulemuste rakendamist õppes, poliitikakujundamises, ettevõtluses ja mujal. Seda sihti aitab saavutada teadustegevuse raamistik, mille eesmärk on kujundada akadeemiast rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadusasutus, millel on võimekus kujundada ja eest vedada tugevaid uurimissuundi, kasvatada teaduslikku järelkasvu ning vajalik teaduskorralduslik, projektijuhtimise ja rahastuse kaasamise võimekus.

Käesolev raamistik sõnastab põhimõtted ja prioriteedid aastateks 2027–2029, mille alusel arendada akadeemia teadusvõimekust, teaduskorraldust ja teaduse jätkusuutlikku rahastamist. Raamistikus sõnastatud põhimõtted on aluseks teaduskorraldusega seotud töötajate tegevusele ja nendele akadeemilistele töötajatele, kelle ametikohale kohalduvad akadeemilise töötaja karjääri korralduses sätestatud teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuse nõuded. Käesolevatest põhimõtetest lähtutakse üksuste tegevusplaanide ning töötajate individuaalsete tööplaanide koostamisel.

Raamistiku tööühma kuulusid Hannes Liivak, Indrek Saar, Jaanika Puusalu, Kristian Jaani, Kristiina Velbri, Ramon Loik, Reet Kasepalu ja Riin Tamm.

2. Probleemi määratlus ja raamistiku juhtiv põhimõte

Kontekst. Sisejulgeoleku ja -turvalisuse alased probleemid on üha mitmetahulisemad. Neist paljude lahendamine eeldab teaduspõhist lähenemist, valdkondadeülest ja rahvusvahelist koostööd ning teadustöö, erialahariduse ja praktika tihedat lõimimist. Seetõttu on Sisekaitseakadeemia ülesanne lisaks kvaliteetse hariduse tagamisele arendada oma valdkonnas teaduspõhist teadmist ning panustada aktiivselt rahvusvahelisse teaduskoostöösse. Meil on ainulaadsed teadmised ja kompetentsid valdkondades, mis teistes teadus- ja arendusasutustes puuduvad või on piiratud. See loob meile eelise, võimaluse ja vastutuse kujundada ning arendada edasi oma valdkondlikku nišši.

Probleemipüstitus. Akadeemia teadusvõimekus ja teadustegevuse korraldus on kujunenud ajal, mil fookuses oli peamiselt kvaliteetse erialahariduse andmine ning teadustegevus täitis eelkõige õppetööd toetavat rolli. Praeguseks on ootused akadeemia teadustegevusele oluliselt kasvanud, kuid vastav teadusvõimekus, töökorraldus ja teaduse rahastamismudel ei ole nende muutustega samas tempos arenenud. Viimasel neljal aastal on täiendav riigipoolne rahastamine – nn TAN-rahastus – võimaldanud akadeemial alustada oma teadusvõimekuse arendamist. See rahastus on nüüd lõppenud, aga tehtud edusammud ei ole veel piisavad, et kanda välja uut, märksa teadusmahukamat rolli. Erinevalt teistest rakenduskõrgkoolidest puudub akadeemial riiklik baasrahastus teaduse arendamiseks, seega peame oma teaduse arenguks ise vahendid leidma.

Juhtiv põhimõte. Sellest lähtuvalt kujundab akadeemia oma teadussüsteemi sihipäraselt ümber, keskendudes teadusvõimekuse tugevdamisele – tugevate uurimisrühmade arendamisele, akadeemiliste töötajate professionaalse arengu toetamisele, rahvusvahelise teaduskogemuse

kaasamisele ning konkurentsipõhise teadusrahastuse suurendamisele. Selleks suunab akadeemia teadustegevuse arendamisse eesmärgistatult nii rahalisi vahendeid, akadeemilise personali tööaega kui ka juhtimis- ja tugivõimekust.

3. Teadustegevuse põhimõtted aastatel 2027-2029:

1. **Pikaajalised uurimissuunad.** Teadus- ja arendustegevuse planeerimisel lähtume vähemalt 3-aastasest vaatest ja eelistame pikaajaliste uurimissuundade arendamist lühiajalistele projektidele ja üksikutele algatustele. Teeme aktiivselt koostööd Siseministeeriumi valitsemisala ja teiste partneritega, kuid koostöö peab toetama meie uurimissuundade arengut ja teadusvõimekuse kasvu – me ei lähtu teadustegevuses esmajoonest tellimustöödest.
2. **Teadlik temaatiline eristumine.** Keskendume teemadele, kus meil on võimalik saavutada teaduslik eristumine kas olemasoleva kompetentsi, strateegilise eelise (ligipääs unikaalsele teadmisele, taristule vm) või Eesti teadusmaastikul katmata vajaduse tõttu.
3. **Teaduse rahastamine.** Akadeemia teaduse jätkusuutlikkus sõltub eelkõige meie enda võimest kaasata konkurentsipõhist rahastust. Akadeemia eelarvest toetame uurimisrühmade (uurimissuundade) käivitamist, aga uurimisrühmade kasv, rahvusvahelistumine ja pikaajaline tegevussuutlikkus peavad peamiselt tuginema konkurentsipõhisele välisele rahastusele.
4. **Selge teadusfookusega uurimisrühmad.** Koondame teadustegevuse selge teadusliku fookusega uurimisrühmadesse. Uurimisrühmad ühendavad kogunud ja alustavaid akadeemilisi töötajaid ning vastutavad uurimissuundade arendamise, sealhulgas rahvusvahelise koostöö, publitseerimise, teadusprojektide algatamise ning akadeemilise järelkasvu kujundamise eest. Uurimisrühmade käivitamiseks ja võimestamiseks kaasame tiptasemel külalisteadlasi välisriikidest.
5. **Akadeemiline järelkasv ja teadustööd toetav töökorraldus.** Investeeringe akadeemiliste töötajate järelkasvu ning teadustööd toetavasse töökorraldusse. Selleks:
 - a) suuname igal aastal vähemalt kolm töötajat doktoriõppesse, et suurendada doktorikraadiga akadeemiliste töötajate arvu;
 - b) muudame töökorralduse paindlikumaks, et akadeemilistel töötajatel oleks võimalik pühendada rohkem aega toetatud enesearengule ning katkematut aega teadus- ja arendustegevusele;
 - c) lõimime õppurite uurimistöö tugevamalt akadeemia teadustegevusse, sidudes magistri- ja lõputööde teemad akadeemia uurimissuundadega ning kaasates õppureid süsteemselt uurimisrühmade ja teadusprojektide tegevusse.
6. **Rahvusvaheline teaduskoostöö.** Rahvusvahelise koostöö eesmärk on tugevdada akadeemia teaduse kvaliteeti, rahvusvahelist konkurentsivõimet ja nähtavust ning luua püsivaid koostöösuhteid juhtivate teadus- ja arendusasutustega. Selleks osaleme aktiivselt rahvusvahelistes teadusvõrgustikes, teadusprojektides, konverentsidel ja muudes koostöövormides ning kaasame rahvusvahelist teadusrahastust, sh Euroopa Horisondi programmist ja teistest rahastusallikatest, mis toetavad akadeemia strateegiliste uurimissuundade arengut. Koostöö olulisteks tulemusnäitajateks on kõrgetasemeliste publikatsioonide arvu kasv ning rahvusvahelise teadusrahastuse mahu suurenemine.

7. **Teadusprojektide ettevalmistamise ja elluviimise võimekus.** Tugevdame teadusprojektide ettevalmistamise ja elluviimise võimekust. Rahvusvahelistes teadusprojektides lähtume põhimõttest, et juhtpartneri roll eeldab eelnevat kogemust sisulise partnerina ning projektide või töopakettide juhtimisel. Seetõttu kasvatame järkjärgult oma projektijuhtimise kompetentsi, rahvusvahelisi koostöövõrgustikke ja teadusadministratiivset võimekust. Eesmärk on osaleda aastas vähemalt kahes rahvusvahelises teadusprojektis partnerina. Juhtpartneri rolli võtame juhul, kui projekti teema, partnerlus ja akadeemia võimekus loovad realistlikud eeldused projekti edukaks rahastamiseks ja elluviimiseks.
8. **Kõrgetasemelised publikatsioonid.** Teadustulemuste levitamise esimene prioriteet on laiema levikuga kõrgetasemeline rahvusvaheline publitseerimine ja eesmärk on avaldada vähemalt 25 ingliskeelset teadusartiklit (Eesti Teadusinfosüsteemi publikatsioonide kategooriates 1.1, 1.2 ja 3.1) aastas rahvusvaheliselt tunnustatud väljaannetes. Väärtustame suurema levikuga väljaandeid – tulemuste levitamine ainult kohalikes või piiratud nähtavusega väljaannetes ei ole piisav.
9. **Teaduskommunikatsioon.** Meie teadustööl on topeltmissioon olla mõjukas nii Eestis kui rahvusvaheliselt, seega levitame teadustulemusi lisaks rahvusvahelisele teaduskogukonnale sihipäraselt Eesti praktikutele, ekspertidele ja poliitikakujundajatele.